

Ricard Pérez Casado (esquerra) i Timothy L. Towell, fotografiats en una trobada que van tenir a València recentment.

PRATS I CAMPS

Ricard
Pérez
Casado

Alcalde de València
(1979-1989)

“Els europeus s’acostumaren que els EUA feien d’apagafocs”

L’ex-alcalde de València va parlar amb Timothy L. Towell, que fou vice-cònsol dels Estats Units a València del 1963 al 1965. D’aquesta conversa en va eixir una entrevista que EL TEMPS ofereix als seus lectors en exclusiva.

Timothy L. Towell (Cleveland, Ohio, 1934), diplomàtic, president del The Foreign Policy Group, de Washington, fou vice-cònsol dels Estats Units a València del 1963 al 1965. Diplomàtic de carrera, Towell tingué entre més destinacions Cochabamba (Bolívia) mentre Ernesto *Che* Guevara era a les muntanyes, Porto Alegre (Brasil) durant la dictadura militar, i, finalment, fou ambaixador a Asunción (Paraguai) durant el final de la dictadura de Stroessner *el Supremo* de Roa Bastos.

Per iniciativa del professor Thomas F. Glick, ben conegut dels lectors per la seua dedicació a la història dels

regs i l’agricultura del País Valencià, l’ambaixador Towell ha tornat a visitar València. Hi ha trobat uns quants amics després de 46 anys, quan envià als Es-

tats Units un grup d’estudiants *inquiets* de l’època: Eliseu Climent, Joan E. Garcés, Juan Omeñaca, Ricard Pérez Casado, Miquel Vilar Devís. *Levante-*

EMV ha fet el balanç de la visita, amb les cròniques de Sergi Pitarch els dies 18 i 19 de juny.

Els excel·lents amfitrions que sempre han estat els Glick ens permeteren de sostenir una *kitchen talk*, literalment una 'conversa de cuina', al barri del Carme durant la recepció que oferiren a alguns dels components del grup que viatjà als Estats Units la tardor del 1965, a més d'una bona colla d'amics, com ara l'editor Joan Olmos, el professor Víctor Navarro, i la seua filla Isaura, ex-diputada, l'escriptor Xavier Serra i més. Una conversa de cuina sobre aspectes altres que permetia el recorregut de Towell. Heus-ne ací el resultat.

—**Ambaixador, sempre destinat a dictadures?**

—[Riu amb ganes.] El Departament d'Estat, com tots els organismes de relacions internacionals, té poc sentit de l'humor i poca imaginació. Si un jove s'estrena en un camp i no ho fa malament del tot l'envien a la mateixa feina canviant-lo de lloc. I de dictadures no en faltaven, a l'època...

—**Bé, ara som a Europa, en una ciutat europea i mediterrània, i en una democràcia. Ho heu comprovat: arribeu tard a la manifestació en defensa de l'ensenyament en valencià del 18 de juny...**

—Ja ho veig, per fortuna amb l'exercici de les llibertats d'expressió i manifestació.

—**Però parlem d'unes altres coses. Cap a on miren els Estats Units? Cap a Europa, cap a Àsia i el Pacífic, cap a l'Amèrica del Sud?**

—A poc a poc. Els Estats Units són un país europeu... a Amèrica. Sí, som irlandesos, anglesos, italians, polonesos, i ara cada vegada més hispans...

—**I jueus...**

—Sí, també jueus, de tots els països d'Europa. Això fa que hi haja lligams permanents entre tots nosaltres. Però passa que també competim en molts camps, en economia, en ciència i tecnologia, en economia productiva. Per tant, mirem a Europa. La Xina, però, ja era una gran potència al seu espai abans i tot dels imperis europeus i —no cal dir-ho— abans de la revolució americana del segle XVIII. Ara és un actor global amb la seua pròpia trajectòria, i ens haurem d'entendre tots.

—Alain Juppé i Michel Rocard [*La politique telle qu'elle meurt de ne pas être. Un débat conduit par Bernard Guetta, París, JCLattès, 2011*], tan diferents ideològicament, esbossen que potser la Xina i els EUA es preparen per a una mena de condomini global...

—No. Tenim dinàmiques diferents i objectius diversos, tot i poder compartir la necessitat d'un món estable i unes relacions econòmiques més transparents, sense competència deslleial, i un equilibri militar sense ingerències.

—Tot això interessa els europeus, la UE. Com ens veuen: una potència econòmica ara amb dificultats greus?, una potència dèbil en capacitats diplomàtiques i militars?, una reserva cultural?

—Moltes qüestions alhora. Potència econòmica, demogràfica, cultural inclosa la R+D+i, sens dubte: encara continuem drenant cervells com vosaltres [riu] i...

—...o José M. Aznar...

—...[riu més fort] Bé, els europeus són a l'OTAN. Fins els francesos hi han retornat. L'Aliança ha desbordat els límits originaris per desaparició del motiu principal de la seua fundació, la implosió de l'URSS. Passa que els europeus s'acostumaren que els EUA feien de contenció primer i d'apagafocs en qual-sevol cas. I això no pot ser per sempre. Quan hi ha retallades de despesa preferim que no afecten l'educació o la salut (ara en discussió a casa nostra) i potser sí les operacions militars internacionals.

—Quan les coses es posen aspres, com als Balcans els 90, acudim a vosaltres...

—Sí. Sembla que no teniu prou clar que la seguretat i la solució de conflictes de proximitat són cosa vostra, i el cost també. Els EUA poden fer de *reserva*, però cada vegada menys volem *boots on the ground* ('soldats americans a terra'). Prou n'hem tingut amb els embolics i aventures de G. W. Bush, i ara volem tornar a casa...

—Un nou aïllacionisme....

—No. Que cadascú accepte les seues responsabilitats, que és diferent. I hem de ser més humils, i deixar que la gent i els pobles cerquen la llibertat pel seu camí.

—Voleu dir-me'n un exemple?

—L'islam, les revoltes àrabs. Cal posar al centre l'ésser humà, la seua aspi-

ració al benestar i a la llibertat. D'això en sabem per la pròpia història i la dels pobles europeus. I humilitat. Saber que l'Iran fou Pèrsia, que Turquia fou l'imperi Otomà. Que tots dos tenen una herència cultural immensa.

—Bé, l'un dins l'imperi del mal, l'altra el malalt d'Europa...

—Mireu, Lula da Silva va entendre l'Iran! Calia parlar-ne amb una gran potència al cor de l'Orient Mitjà, amb uns interessos estratègics innegables per a tots. L'aïllament i la condemna exasperen les societats i fan més perillosos els dirigents polítics i religiosos.

—Parlem de Turquia. Conec Recep Tayyip Erdogan des que era alcalde d'Istanbul...

—Ai, els alcaldes!, feu allò que us plau al marge dels diplomàtics...

—Sempre podeu desmentir-los. En tinc experiència. I a més hi ha la diplomàcia substatal, de la ciutadania, a través d'ONG i societat civil. Deixem-ho estar. Bé, Erdogan proposa una mena de democràcia islàmica i —addueix— com la que van fer els europeus amb la democràcia cristiana després de la Segona Guerra Mundial...

—Bé, jo també hi crec, en les relacions entre els ciutadans, i més a l'era global i de les comunicacions. Ara, Turquia és un gran país, ja ho he dit. Té tot el dret de cercar la via pròpia cap a la modernitat, que val a dir que també passa per Europa...

—Li hem pegat la porta als morros...

—Això és cosa vostra. I també és un país clau per a l'estabilitat d'una regió molt sensible...

—On hi ha Israel...

—I la Mediterrània i el Nord d'Àfrica. [És innecessari d'aclarir que Towell és fidel a la continuïtat de la posició dels EUA respecte de l'estat d'Israel i com a professional lleial a les posicions del seu govern.] Hi ha sempre l'ésser humà i la capacitat dels pobles per a fer-se un destí propi en el camí del benestar en llibertat a què tots tenim dret. Vaig conèixer Mubàrak. No sabé adaptar-se al canvi que volia el seu poble. El seu destí pot ser el de molts altres. I no cal fer fora Zelaya, a Hondures, en pijama per a convertir-lo en un *vaquero* en un país on hi ha capacitats i aspiracions del seu poble a la llibertat i la prosperitat.

—A Líbia...

—Tenim el perill d'una intervenció costosa en termes econòmics i humans, i, no volem *boots on the ground*. No saltres, no. I tampoc no calen avions no tripulats que sovint ocasionen desgràcies entre la població civil: no es tracta de jugar a la Playstation quan hi ha vides humanes en risc.

—Tenim la crisi financera, a més.

—En parlem tot seguit. Totes aquestes intervencions costen diners als contribuents americans, i les retallades poden deixar criatures als carrers...

—I gent de mitjana edat o grans en campaments, com els de Steinbeck a *El raïm de la ira*...

—Ja n'hi ha alguns de desnonats sense feina, i per això caldrà fer pagar les malifetes d'alguns banquers insolvents i avariciosos.

—Però, a més de diplomàtic, sou republicà!

—Ho sóc i ho he estat sempre, però cal posar-se al dia i entendre què vol la gent i què li cal: escola, salut, seguretat.

—Diu Paul Krugman que combatre el dèficit en temps de crisi no és cap mesura anticrisi. Què me'n dieu?

—L'equilibri pressupostari no pot fer perillar el consum, i per tant l'activitat econòmica, ni tampoc el benestar de la gent. Hi insistesc: no vull xiquets al carrer.

—I Obama?

—La política [interna] s'atura a la frontera, és una regla d'or per a nosaltres. El president s'ocupa de les qüestions domèstiques amb la salut, l'escola, els banquers. I en la defensa dels interessos nacionals a l'escenari internacional. Amb ganes de fer retornar els *guys*, els nostres xicons, a casa.

De temes en quedaren molts, però la festa era el motiu de l'encontre i hi retornarem amb el goig del reencontre i la constatació dels canvis: els nostres i els que s'han produït a la nostra ciutat i al país. I al seu, des de l'escenari de la guerra del Vietnam o l'entranyable recepció de Robert Kennedy, secretari de Justícia abans de ser assassinat. Els records d'ahir i la perspectiva d'avui mateix crec que van quedar palesos en aquesta conversa informal a la cuina de Tom i Betty Glick.

Ricard Pérez Casado